

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

142. An quis possit liberè contrahere, si dubitet de impedimento ante matrimonium contractum? Et quid, si autem dubites, an impedimentum habeas eo, quod scias se habuisse verum impedimentum, nescias ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76359](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76359)

3. Quod si hæres, vel legataria instituta sit, at institutionis inscilia, eò quòd fuit in partibus remotissimis, misit Roman, pro obtinenda dispensatione, allegando paupertatem, & concessa sibi ea dispensatione inuit matrimonium, ac post initum peruenit ad eius notitiam institutio, potest acceptare, nec defraudabitur suo valore matrimonium; quia vera paupertas allegata est Pontifici, cum nondum hæc acceptasset, & inscilia fuerit huius iuris ad rem: & hanc pie credendum est, esse Pontificis mentem, ne dispensationes, & matrimonia periculo exponatur: & cessatio causæ postquam effectus illius consummatus est, nil obest, vt suo loco dicemus Huesusque Sanchez.

4. Sed aduersus illum insurgit Ochaguaia de Sacramento, tractat. 4. de Matrimon. dispensat. quest. 6. numer. 12. sic asserens. Nullo tamen modo meretur dispensationem, quicquid contradicat Sanchez, femina illa, quæ repudiatur hereditatem ad se delatam, antequam eam acceptet ad hunc tantum finem obtinendi dispensationem à Pontifice, quia his fraudibus aperitur via ad sapius contrahendum matrimonium cum consanguineis, quod vitare contendit Ecclesia. Unde cum ista paupertate dispensatio à Pontifice obtenta inualida esset, & subreptitia, nisi modus paupertatis explicaretur Pontifici. Ita ille.

5. Verum nouissimè sententiam Sanchez amplexus est Pater Auerfa de Sacramento, Matrimon. quest. 19. sect. 4. vbi loquens de causis sufficientibus ad dispensandum, sic asserit. Tertia causa est inopia personæ, præsertim defectus dotis competentis in femina, quando inter coniunctos paratus est aliquis eam dotare, vel absque dote competenti accipere. Et censetur femina pauper, ac dote deficiens, quando non habet tantam, quanta requiritur, & consuetra est, vt nubat pari. Etiam si habeat parentes diuites, quos tamen cogere non possit ad competenter dotandam, vel qui non possint se in vita sua tanta bonorum parte priuare, quanta requiritur ad competentem dotem sibi tribuendam. Item etiam si habeat fratres, aut alios propinquos diuites, à quibus sperat agendam sibi dotem: quia non per hanc spem definit in statu præsentis esse pauper. Rursus etiam si habuerat antea magnam facultatem, sed ei cesserat: dummodo tamen hoc non fecerit in fraudem ad finem obtinendi titulo paupertatis dispensationem impedimenti. Si inquam habuerat; quia si nondum habuisset, sed fuisset solum instituta hæres, aut legataria, & noluit acceptare, & acquirere talem facultatem animo sibi prouidendi per impetrationem dispensationis; id non obstat, quominus habeat iustam causam impetrandi ob paupertatem, vt concedit Sanchez. Hæc Auerfa.

6. Nota hic cum Ochaguaia vbi supra, validam esse dispensationem, si femina, quæ dote sufficienti caret, vt nubat extraneo, ad obtinendam dispensationem à Pontifice; vt nubat consanguineo, alleget se innuptam remansuram ob defectum dotis, si non nubat consanguineo, quamuis hæc alias innupta remansura esset propter multitudinem filiorum, propter deformitatem, vel alias causas: quia Pontifex eò tendit, ne ista maneat innupta, & illa quo plures defectus habet, eo maiore dote indiget, & difficilius nubet cum periculo incontinentiæ, quare tunc dispensatio vtilis est ad hoc, vt possit contrahi matrimonium, & valida.

Sup. hic causis lege supra doctrina Ref. 124. si-guanter §. 2.

RESOL. CXLII.

An quis possit libere contrahere, si dubitet de impedimento ante matrimonium contractum?

Et quid, si autem dubites, an impedimentum habeas, eo quod scias te habuisse verum impedimentum, nescias tamen, an obtinueris veram dispensationem. Ex part. 8. tr. 3. Ref. 95.

§. 1. AD hoc dubium affirmatiuè respondet Caramel Theolog. moral. lib. 3. n. 1347. vbi sic ait. In dubio, an detur impedimentum ante matrimonium contractum, potes libere contrahere sine dispensatione. Patet, quia standum est pro tua possessione libertatis: ita vniuersaliter Ioannes Sanchez in selectis, disput. 43. numer. 44. quod est intelligendum de homine libero, & nulli certo impedimento obnoxio; tunc enim datur vera libertatis possessio. Si autem dubites, an impedimentum habeas, eo quod scias te habuisse verum impedimentum, nescias tamen an obtinueris validam dispensationem, tunc etiam standum pro possessione est, & cum impedimentum in possessione sit, censendum impedimentum.

2. Emanuèlem Sà, virum aliàs ingenio forti, claro, imò & audaci prædium, video, verb. dispensatio, n. 1. in re clarissima herentem, & scrupulizantem, in tali casu desiderat recurri ad Episcopum, vt declarat, quòd non requiritur dispensatio; aut si & ipse dubitet, vt in dubio dispense. Sed nescio an secuta sit illa Episcopi declaratio, raro enim ipsi tam docti, vt præponi debeant Theologiæ Professoribus. Felix iudicio Belgium, ab ipso enim erectionis initio, Episcopatus doctissimos viros præfecit, sed ignorare Sà non poterat in multis Prouinciis ad summas dignitates nobiles, aut fortè diuites promoueri, & in tali casu quid facturus esset cum Episcopi declaratione non scio. Illa quidem dispensatio in dubio concessa nocere non possit; hic non solum requiritur, quid possit, sed quid debeat fieri; & dicimus dispensationem illam in dubio non debere peti, sed posse, multa enim inuitalia possunt licite fieri. Ita Caramel.

RESOL. CXLIII.

An dispensatio prima vice, qua illa vitium, extinguatur? Ex part. 5. tr. 1. 4. & Misc. 2. Ref. 30.

§. 1. VT, v. g. emisit quis votum castitatis, vel Religionis, & obtinet dispensationem contrahendi matrimonium, non obstante voto, queritur an iste semel tantum possit inire matrimonium ex vi dicte dispensationis, an sapius, Sanchez. de matr. tom. 1. lib. 8. disp. 11. docet dispensationem non extingui prima vice si absolutè concedatur, sed ex vi illius sapius posse celebrari matrimonium, quia in eo casu tollitur votum, quod impediēbat matrimonium, tale ergo votum nunquam obstat, etiam si sapius vouens velit contrahere matrimonium, & ideo asserit Sanchez dispensationem concessam in voto, non secundum se totum, sed secundum partem; vt ad celebrandum matrimonium, si causa semper permaneat, propter quam dispensatio concessa est, semper ac sapius professe, vt matrimonium licite celebretur. Imò eandem doctrinam defendit in eo casu, quo dispensatio tantum sit concessa ad contrahendum matrimonium cum certa quadam persona, scilicet cum in eius fauorem concessa est talis dispensatio, posse contrahere eum quilibet femina, dū tamen causa dispensationis vim habeat respectu cuiuslibet feminae, scilicet periculum incontinentiæ, quod quis proposuit Pontifici, vt eum eo dispensearet.